

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

GOTTFRIED HABERLER

Ο Καθηγητής **Gottfried Haberler** απεβίωσε το 1995 σε ηλικία 95 ετών. Υπήρξε ένας από τους σημαντικότερους ακαδημαϊκούς οικονομολόγους, ο οποίος άφησε ανεξίτηλα τα ίχνη του στην πορεία της οικονομικής σκέψης του 20ου αιώνα. Ο G.H. προερχόταν από την περίφημη Σχολή της Βιέννης ή την Αυστριακή Σχολή, ιδρυτής της οποίας ήταν ο Karl Menger (1840-1921), και οι μαθητές του Eugen von Bohn-Bawerk (1851-1914) και Friedrich von Wieser (1851-1926). Ο «Κύκλος της Βιέννης» ανέθρεψε τη δεύτερη γενεά των Αυστριακών μεταξύ των οποίων οι Ludwig von Mises (1881-1973) και Joseph Schumpeter (1883-1950), οι οποίοι μετανάστευσαν στις Η.Π.Α. Από τον Mises προήλθε η τρίτη γενεά των Αυστριακών, η οποία περιλαμβάνει τους Friedrich Hayek (1889-), Oskar Morgenstern (1902-1977), Fritz Machlup, Paul Rosenstein-Rodan (1902-1985) και G. Haberler. Όλοι αυτοί της Αυστριακής Σχολής επλούτισαν την Αμερικανική και Αγγλική οικονομική φιλολογία. Τα χαρακτηριστικά της Αυστριακής Σχολής ήταν: (α) Ο ριζοσπαστικός υποκειμενισμός, (β) ο μεθοδολογικός ατομικισμός και (γ) το σκόπιμο της ανθρωπίνης δράσεως.

Κατά τους Αυστριακούς, η οικονομική επιστήμη δεν είναι απλώς η επιστήμη της ανθρωπίνης συμπεριφοράς. Κανένα φαινόμενο δεν μπορεί να ερμηνευθεί, αν δεν γίνει αναφορά στην πηγή γενέσεως του που είναι οι ατομικές επιλογές.

Ο G.H. υπήρξε καθηγητής οικονομικής στο Πανεπιστήμιο της Βιέννης από το 1928 έως το 1936, αφού προηγουμένως επισκέφθηκε για δύο έτη (1925-1927) τις Η.Π.Α. και την Αγγλία. Το 1936 διορίστηκε καθηγητής στο Harvard απ' όπου και συνταξιοδοτήθηκε το 1971. Η πρώτη του εργασία το 1925 αφορούσε σε μια κριτική της χρηματικής θεωρίας του Schumpeter, αλλά η πρώτη σημαντική εργασία του (1927) υπό τον τίτλο «Der Sinn der Indexzahlen» (The Meaning of Index Numbers) αφορούσε τη θεωρία των μεταβολών του γενικού επιπέδου των τιμών.

Χωρίς αμφιβολία ο G.H. ήταν από τους πλέον σημαντικούς θεωρητικούς

του διεθνούς εμπορίου με κύριο πόνημα του το βιβλίο (μετάφραση από τα Γερμανικά) «The Theory of International Trade with its Applications to Commercial Policy» (1936). Το βιβλίο το «Prosperity and Depression» (1937) είναι μία διαυγής περιγραφή των θεωριών του οικονομικού κύκλου και μια περιγραφή των μακροοικονομικών θεωριών πριν από τη «Γενική Θεωρία» του Keynes. Τα δύο αυτά βιβλία αποτέλεσαν σταθμό στην οικονομική γραμματεία και γαλούχησαν γενεές φοιτητών και οικονομολόγων, αφού υπήρξαν βιβλία αναφοράς. Στην εργασία του αυτή (ειδικότερα στην τρίτη έκδοση - 1941) ο G. H. εισάγει την έννοια του «αποτελέσματος των πραγματικών διαθεσίμων». Η έννοια αυτή απεκλήθη και «αποτέλεσμα Ρίγου», από τον Patinkin (1951), αν και ο τελευταίος αυτός ανεγνώρισε μεταγενεστέρως την προτεραιότητα του Haberler έναντι του Άγγλου Ρίγου (1943). Ο G. H. συνεισέφερε πλήθος εργασιών και άρθρων, τόσο από τις θέσεις του στον Ο.Η.Ε. όσο και στα Πανεπιστήμια.

Ο υπογραφόμενος είχε την τύχη να γνωρίσει τον Gottfried Haberler όταν ο τελευταίος επισκέφθηκε την Ελλάδα πριν από χρόνια και να τον ξεναγήσει στις Μυκήνες και το Ναύπλιο. Ήταν μορφή ευγενική, με αρχοντιά και κατανόηση, χωρίς εξάρσεις και εγωισμούς, ήπιος χαρακτήρας που είχε ξεπεράσει το πρόβλημα της ακοής που είχε.

Καθηγητής ΣΤΥΛ. ΣΑΡΑΝΤΙΔΗΣ